

Asia: VN/8233/2021

Kansallinen kemikaaliohjelma

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti kansallisesta kemikaaliohjelmasta.

-

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto

-

Kemikaalit ympärillämme

Voitte tässä lausua luvusta 2: Kemikaalit ympärillämme

Keskeinen kysymys on myös teollisuuden prosesseissa muodostuvat ja vapautuvat kemikaalit, kuten metsäteollisuuden AOX ja jätteenpoltossa sekä sen jätteisiin mahdollisesti syntyvät AOX-yhdisteet. Myös metsäteollisuuden puunuuttoaineet vaikuttavat mm. hormonien tavoin kalojen lisääntymiseen ja mahdollisesti myös kaivosmineraaleista uuttuvat orgaaniset aineet voivat tuottaa yllä. Edelleen kaivosmineraaleista vapautuvat asbestititulee saattaa terveys- ja ympäristövaikutusten vuoksi luvituksen piiriin.

Kuluttajatuotteista vesistöihin vapautuvat kemikaalit ovat tärkeitä huomioida. Yksi kysymys on polyakryyiamidit, joita käytetään pesuaineissa tuntuman tai ulkonön parantamiseksi. Vastaavia yhdisteitä on flokkulanttikemikaaleina esimerkiksi kaivos- ja malminetsintäteollisuudessa. Australian viranomaisten mukaan ekotoksisuus voi olla tasolla 1 mikrogramma/litrassa. Tärkeitä ovat myös säilytysaineet, hajusteet ja väriaineet. Pyykin- ja muidenkin pesuaineiden tarpeettomien kemikaalien vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon tulee punnita suhteessa todellisiin hyötyihin.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Voitte tässä lausua luvusta 3: tavoitteet ja toimenpiteet

-

Terveyden- ja ympäristönsuojelu haitallisilta kemikaaleilta

Voitte tässä lausua luvusta 3.1: Terveyden ja ympäristönsuojelu haitallisilta kemikaaleilta. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

Luonnonsuojeluliitolla on kiinnostusta erityisesti kemikaalien huomioimisessa ympäristöluvituksessa teollisuuden kohdalla sekä toisaalta ympäristövalvonnassa toiminnoissa, jotka eivät toistaiseksi ole luvanvaraisia, esim malmikairauksen "apuaaine"-kemikaalit.

Toimenpiteet:

Tiedot haitallisille kemikaaleille altistumisesta ovat riittävät riskinarvioinnin ja riskinhallinnan tueksi:

Selvitetään teollisuusprosesseissa syntyvien ja vapautuvien kemikaalien koostumus ja riskit kuten selluteollisuuden jätevesien halogenoidut ja muut orgaaniset yhdisteet ja tuhkassa esiintyvät harvinaisemmat aineet, sekä selvitetään teknologiat niiden poistamiseen.

Selvitetään harvinaisten maametallien vapautumista kaivoksilta, kaatopaikoilta ja jätteenpolttolaitoksilta.

Selvitetään kemiallisten aineiden vapautuminen kaivannaisjätealueilta myös pitkien aikojen kuluessa sekä sen ympäristö- ja terveysvaikutukset

Turvallinen kiertotalous ja kestävä kemia

Voitte tässä lausua luvusta 3.2: Turvallinen kiertotalous ja kestävä kemia. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

Toimenpiteet:

Jätteenpolttolaitoksilta sekä erilaisilta betonin ja muilta murskausliatoksit ilmaan sekä laskeumana maaperään ja vesiin vapautuvat haitta-aineet on erityisesti selvitettävä ja vaikutukset käytävä läpi myös ravintoketjuissa. Myös harvinaiset maametallit ovat kertyviä aineita.

Akkujen, kankaiden ja muovien (kemiallisen) kierrätyksen päästöt sekä syntyvien jätteiden laatu tulee erityisesti selvittää.

Tietoon pohjautuva päätöksenteko

Voitte tässä lausua luvusta 3.3: Tietoon pohjautuva päätöksenteko. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaativastuuta toimenpiteestä.

EU:n pakkausmerkintäasetuksen 0.1% raja-arvo vaaralliselle jätteelle, erityisesti kun sitä sovelletaan jätteiden loppusijoitukseen, on vaarallinen virhe, joka pitää korjata mahdollisimman pian. Arvion vaarallisuudesta tulee perustua tieteseen ei hallinnolliseen päätökseen.

Kansainvälinen ja EU-yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi

Voitte tässä lausua luvusta 3.4: Kansainvälinen ja EU-yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaativastuuta toimenpiteestä.

EU:n pakkausmerkintäasetuksen 0.1% raja-arvo vaaralliselle jätteelle, erityisesti kun sitä sovelletaan jätteiden loppusijoitukseen, on vaarallinen virhe, joka pitää korjata mahdollisimman pian. Arvion vaarallisuudesta tulee perustua tieteseen eikä hallinnolliseen päätökseen.

Viestintä ja koulutus parantavat kemikaaliturvallisuutta

Voitte tässä lausua luvusta 3.5: Viestintä ja koulutus parantavat kemikaaliturvallisuutta. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaativastuuta toimenpiteestä.

Kemiallisen teollisuuden ympäristö- ja terveysriskit tulee avata rehellisesti toiminnan vaikutusalueen ihmisille. Tukesin kemikaaliluvissakin tulee kuuluttaa kemikaalit ja niiden haittavaikutukset, eikä niitä saa salata.

Tietoiskut ja -laatikot

Voitte tässä lausua luvusta 4: tieto-iskuista- ja laatiokoista.

Kalojen elohopeasta ja sulfaatin ja suolojen vaikutuksesta siihen sekä laajemmin biologisesti kertyvistä raskasmetalleista Pb, Cd, Hg, Tl, ja harvinaiset maametallit ja polonium.

Kalojen ympäristömyrkkylaatikossa väite vähenemisestä ainakin elohopean osalta on väärä.

Sulfaatin päästäminen makeaan veteen pienenäkin pitoisuuksina (1-20 mg/L) johtaa kalojen elohopean nousuun sekä riskiin kemiallisen laatunormin ylittymisestä sekä muutoksia piilevissä ja pohjaeliöissä ,jotka ovat ekologisen tilan indikaattoreja. Siten tietolaatikon esittämä sulfaatin päästö voi olla vakavasti vesipuitedirektiivin vastaista.

Akkutietolaatikossa tulee korostaa, että kaivannaisjätteiden pitkäaikaiset ympäristövaikutukset on hallittava, koska muuten akkutuotanto voi tulla sekä ilmaston että ympäristön kannalta kestäättömäksi.

Lietteiden osalta seurantaan on saatava biologisesti kertyvistä raskasmetalleista Pb, Cd, Hg, Tl, ja harvinaiset maametallit sekä polonium.

Kemikaaliohjelman vaikuttavuuden seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 5: Kemikaaliohjelman vaikuttavuuden seuranta.

-

Veistola Tapani

SLL - Lisätietoja: Erityisasiantuntija, Ympäristöbiokemsti, FT jari.natunen at sll.fi, p. 044 21 00 453. SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY Toimeksi saaneena Tapani Veistola, ympäristöpäällikkö, va. toiminna johtaja